

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא ע"א.

עין משפט
נר מצוה

מ"ד א ב מ"י פ"ה מהל'
שכירות ה"א ועי'
בשננות ובמ"מ סגנון עשין
פט טו"ש"ע ח"מ ס' ע'
סעיף א:
מ"ה ג מ"י שם הלכה ב
ועיין בשננות
ובמניין משנה טו"ש"ע שם
סעיף ב:
מ"ו ד מ"י שם טו"ש"ע שם
סעיף א:
מ"ז ה ו מ"י שם טור
ושו"ע שם סעיף ב:
מ"ח ז מ"י פ"ה מהל'
שמיטה ויביל הלכה
ב סגנון לארץ ערה:
מ"ט ח מ"י פ"ה מהל'
שכירות הלכה ג
סגנון עשין פט טו"ש"ע ח"מ
ס' ע"א סעיף ד:
נ ט מ"י שם טו"ש"ע סעיף
ב:

אי"ל עד הכא בעית לְמִיתִי אִם אַגְרָא בְעִית לְמִיתָב. תִּמְנָה דִּהְשַׁמְתָּ מֵיֵהָ לְדָלוּ עַד הַכָּא צַעֵר לְמִיתִי לְמַעַן יִתֵּן לִּי שֶׁכֶר וְיִשְׁכַּר דְּהָא דְּקָאֵמֵר לְעוֹלָם לְדָלָא שְׂכִיחַ לְאֶגְרוֹרֵי הֵייוּ לְפִי אֲוֹנֵי דְמִימֵי (י) הַשְּׁכִיר מִזֵּה אֲזֵל צַטְפִּי פּוֹרְתָא יִמְנָא (ז) לְהַשְׁכִּיר וְהָרִי נִהְנֵה צַמְהָ שְׂבָא

לרכוב שאני. שמה תפול תחתיו בגשר או שתשליכנו בלחת הפחמים: ואין לו עליו. אין לשוכר על המשכיר: אלא סרעומת. שהשכיר לו חמור כחושה: דשיח למיגר. מולא חמור אחר כאן לשכור: אם יש בדמים. של נבילה: ליקח. זו חמור כל שהוא: יקח. ושיליס

HebrewBooks.org © Mazonim Publishers. No commercial use allowed.

דברי ר"ש בן אלעזר שהיה ר"ש בן אלעזר אומר אם בדרך הילוכה נישלה אומר לו הרי שלך לפניך ואם לא חייב להעמיד לו חמור ומי מצית מוקמת לה כר"ש בן אלעזר והא קתני רישא השוכר את החמור והבריקה או שגשתתה אומר לו הרי שלך לפניך ואילו ר"ש בן אלעזר אמר השוכר את החמור לרכוב עליה והבריקה או שגשתתה חייב להעמיד לו חמור אמר רבה בר רב הונא לרכוב עליה שאני אמר רב פפא יוכלי וזוכית כלרכוב עליה דמי אמר רבה בר רב הונא אמר רב יהושכר את החמור לרכוב עליה ומתה לו בחצי הדרך נותן לו שכרו של חצי הדרך ואין לו עליו אלא תרעומת היכי דמי אי דשכיח לאגורי תרעומת מאי עבידתיה אי דלא שכיח לאגורי אגרא בעי למיתב ליה לעולם דלא שכיח לאגורי ומשום דאמר ליה אילו בעית למיתב עד הכא לאו אגרא בעית למיתב היכי דמי אי דא"ל חמור סתם יהא חייב להעמיד לו חמור אחר אי דא"ל חמור זה האם יש בדמיה ליקח יקח לא צריכא בשאין בדמיה ליקח אם יש בדמיה לשכור ישכור רב לטעמיה דאמר רב לא מכליגין קרנא דאתמר השוכר את החמור ומתה לו בחצי הדרך אמר רב אם יש בדמיה ליקח יקח לשכור אל ישכור ושמואל אמר יאף לשכור ישכור במאי קמיפלגי רב סבר לא מכליגין קרנא ושמואל סבר מכליגין קרנא מיתבי (ז) יבש האילן או נקצינ שניהם אסורין בו כיצד יעשה ילקח בו קרקע והוא אוכל פירות והא הכא כיון דכי מטי יובל קא הדרא ארעא למרה וקא כליא קרנא הכא במאי עסקינן דובין ליה לשיתין שנין דאמר רב חסדא אמר רב קטינא מנין למוכר שדהו לששים שנה ושאנינה חוזרת ביובל שנאמר והארץ לא תמכר לצמיתות מי שאין שם יובל נצמיתת יש שם יובל אינה נצמיתת יצתה זו שאע"פ שאין שם יובל אינה נצמיתת סוף סוף לבי ממו שיתין שנין קא הדרא ארעא למרה וקא כליא קרנא אלא הכא במאי עסקינן בזמן שאין היובל נוהג ה"ג מסתברא דאי סלקא דעתך בזמן שהיובל נוהג ומכליגין קרנא נצלחיה לציבי ונשקליה אי משום הא

לרכוב דהא שיעבד לו חמור זה ותנן צמתיקין מתה חייב להעמיד לו חמור אחר. ומשני בשאין צמתיק ליקח: ופרכינן ואם יש בדמיה לשכור. ימכור שוכר זה את הנבילה בשכר הוא שם ושוכר חמור לעצמו דהא שיעבד לו חמור זה ותנן צמתיק מתה חייב להעמיד לו חמור אחר: לא מכליגין קרנא. וכי תנן צמתיק חייב להעמיד לו חמור [אחר] היכא נצמתיק צמתיק צמתיק דמוסקין ולוקח חמור ולא כליא קרנא אבל למוכרה ולהוציא הדמים לשכור אחרת לא: יבש האילן. מי שמשכן אילן לחצירו כי הני משכנתא דסורא דכתיב צמתיק חייב אילין תיפוק ארעא לא בלא כסף לעיל (ד' טו): שניהם אסורין בו. לזקק ענין ולשרוף דאי שריף ליה ליה כליא קרנא דמלוה ואי שריף ליה מלוה כליא קרנא דלוה: הדרא ארעא. דשדה זו שהן לוקחין צמתי הענין ושמה יפגע יובל צמח שני המשכונא וקא כליא קרנא דלוה: שאנינה חוזרת ציובל. אלא ימתין עד ששים ותחזור לו: והארץ לא תמכר לצמיתות. כאן פירש ר' עטמו של מלות יובל. אלמא אין היובל מוליא אלא קרקע שאם לא היתה מלות יובל היתה נצמיתת: ה"ג אלא הכא צמתי עסקינן בזמן שאין היובל נוהג. דלא כליא קרנא: וינלחיה לציבי. אי לא למכליגין קרנא חייב ל"ל ליקח זו קרקע יצקע המלוה את הענין וישרפס: וימתין דעלמו ליה ימי משכנתא. שנים שהיה האילן ממושכן לו יכלו לפני היובל ארבע או חמש שנים ואותן שנים יאכל ליה את הפירות קודם שתשוב לבעלים ועולם מכליגין קרנא: אם נתן. את השכר ואפילו כולו: לא יטול. כדמפרש לקמן (ז) הדמוע ידו על התחחובה: אם נתן לא יטול צמתיק. והלא טענת הדמוע צריא וחזקה מטענת הנשבע דאמר ליה הו לי היא ספינתא גופא דהא אמרת לי ספינה זו ואנא מייחתינא כון חמרא ואוליך למקום שהנתיב דהא אנא יין סתם אמרי וכיון דבעל היין יכול להשלים תנאו חייב הספן להעמיד לו ספינה: נימא

(א) לקמן קט; (ב) ולעיל ע"א; (ג) ועיין; (ד) ז"ל ששכר; (ה) ז"ל לטובה; (ו) ז"ל לטובה.

תורה אור השלם
1 והארץ לא תמכר לצמיתות פי לי הארץ פי גרים ודושיבים אתם עמדי: ויקרא כה כג

דליקח הקרקע קרי כליא קרנא מ"מ נפקא מינה ללוה דלא ליללח לציבי דומיין דשלמי ימי משכנתא מקמי דלימטיה יובל או איתרמי ליה זחי ופריק ואכיל תרתי או תלת שנין קמי יובל אכל לרב דאמר לא מכליגין ליה קרנא קשה ליה דמ"מ כליא קרנא כיון שלכופו לא תשאר הקרקע ביד הלוה: **ב**מוכר שדהו אם שנה. קס"ד כיון דלזמן ארוך כ"כ מכר לו לא תשיב כליא קרנא: **א**י"מא ביין סתם וספינה זו אם נתן אמאי לא יטול י"מא ליה הב י"י ספינתך ואנא מייחתינא חמרא. לא מייחתינא אם לא נתן שלא יתן דקמתי אלא אפילו אם נתן כבר יחזור ויטול כיון שזה יכול להביא יין והמשכיר אינו יכול להביא ספינה זו שהתנה ולא דמי להא דאמר לעיל אילו עד הכא בעית למיתב כו' דהתם מהני ליה שיוכל בקל (ז) להשכיר מכאן עד מקום שירצה או למכור שם סחורה כדפרישית לעיל אבל הכא לא שייך למימר הכי שהיין נטבע ומה ימכור אבל אין לפרש דהכי פריך אמאי לא יטול שכר חצי הדרך שלא הלך עדיין אבל שכר חצי הדרך שכבר הלך ינחא ליה שלא יטול דא"כ הא דקמתי אם לא נתן לא יתן דמשמע שלא יתן כלל אפילו שכר חצי הדרך ה"ל ללקשוי אמאי לא יתן כלל:

לא קשיא זמנין דשלמו שני משכנתא מקמי יובל אי נמי דמטו ליה זוזי ופריק לה ארבע וחמש שנין מקמי יובל ת"ר השוכר את הספינה וטבעה לה בחצי הדרך ר' נתן אומר האם נתן לא יטול ואם לא נתן לא יתן היכי דמי אי"מא במספינה זו ויין סתם אם נתן אמאי לא יטול י"מא ליה הב לי ספינתא דאנא מייחתינא חמרא אלא במספינה סתם ויין זה אם לא נתן אמאי לא יתן

אלא במספינה סתם ויין זה אם לא נתן אמאי לא יטול אלא אפילו לא נתן יש לו לתת כל השכירות שהרי קנה המשכיר כל השכירות צמתיקת השוכר את הספינה כיון שזומונן המשכיר לקיים תנאו או אפילו בלא משיכה כיון שמשכיר יכול לקיים תנאו ושוכר אינו יכול לקיים א"כ מולו גרס והוי כחורו צו ויתן לו מחצי הדרך שלא הלך כפועל בטול וקשה דאמאי יתן לו כלל מחצי הדרך שלא הלך אפילו כפועל בטול כיון שאיעבו אונס הא אמרינן לעיל (ד' טו). היכא דהשוכר אונס דאתא מיטרא דא"ל להשקותה דהוי פסידא דפועלים ומשמע לעיל דכל אונס שאיעבו לבעה"ב שלא היה לו לידע יותר מן הפועלים הוי פסידא דפועלים והכא נמי על כרחך פריך שיתן אפילו שכר חצי הדרך שלא הלך מדיחתי ליה הא דקמתי אם נתן לא יטול דמשמע אם נתן כל שכרו לא יטול כלל ותיכף ריבין דלעיל שהפועלים לא אצדו כלום רק שנתבטלו אין נותן להם כלום אבל הכא שהמשכיר הפסיד ספינתו כפועל בטול מיהא אית ליה כיון שזומונן לקיים תנאו: